

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Humanismus a renesance

14. – 16. století

Itálie – severní Itálie – 14. století – nejvyspělejší oblast Evropy – obchod ve Středomoří
Benátky, Janov, Florencie, Milán – republiky (později signorie), popř. knížectví
- vzájemné války + boje mezi přívrženci papeže (guelfové) a císaře (ghibellini)
- idea **sjednocené Itálie** (Cola di Rienzo)- obdiv k **antickému Římu** – návrat
k antické kultuře (= **renesance**), bezprostřední kontakt s antickými památkami
- bohatství italských měst – hledání životních radostí, pohodlí, krásy

Humanismus – soustava filosofických, historických, právních, obecně estetických,
literárních

a jazykových názorů

humanus = lidský, středem zájmu = člověk = jedinec (středověk = bezejmenný dav)

1) studia **humana** – studia lidských záležitostí
základem = dokonalé jazykové vzdělání – latina, řečtina, hebrejšтина + mateřská řeč
rozvoj společenských (humanitních) věd – filosofie, jazykověda, dějepisectví, právo,
politické nauky)
studium přírodních věd

2) studia **divina** – teologie a jí příbuzné disciplíny

r. 1450 – Johannes Gutenberg knihtisk (Štrasburk, Mohuč) – inkunábule (1468 – Plzeň –
Trojanská kronika)

Astronomie – M. Koperník (1473 – 1543)

J. Kepler (1571 – 1630)

G. Bruno (1548 – 1600) – filosof

G. Galilei (1564 – 1642)

r. 1492 – Norimberk – M. Beheim – 1. dochovaný glóbus

Renesance

Periodizace – trecento (14. stol.), quattrocento (15. stol.), cinquecento (po r. 1500)

Florencie – hlavní středisko renesance (zejm. 15. stol.) – rod Medici

Literatura: Dante Alighieri – Monarchia, Božská komedie

Francesco Petrarca – Sonety Lauře, korunován na krále básníků – Kapitol

Giovanni Boccaccio – Dekameron

Niccolo Machiavelli – Vladař

Malířství: náměty – krajina, příroda, lidské tělo, portrét (zachycení duševních stavů)
perspektiva (Masaccio – 1401 – 1428)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

florentští malíři: Sandro Boticelli (1440 – 1510)
Leonardo da Vinci (1452 – 1519)
Michelangelo Buonarroti (1478 – 1564)
Raffael Santi (1483 – 1520)

Sochařství: Donatello (1386 – 1466)
Michelangelo

Architektura: Filippo Brunelleschi (florentský chrám Santa Maria del Fiore)
(1377 – 1446)
Leon Battista Alberti (1404 – 1472)

- přísná symetrie, římsy, sloupy, pilastry, kopule, architráv, kuželková balustráda
- základní tvar – čtverec, obdélník, kvádr, krychle

Zaalpská renesance a humanismus

- od pol. 15. stol.- zejména pak v 16. století

České země - příchod renesance až s nástupem Habsburků (Ferdinand I. a jeho dvůr,
čekání mladých českých šlechticů na Maxmiliána II. v Itálii)

- šlechtické prostředí : přestavba panských sídel (Rožmberkové, Pernštejnové, Lobkovicové) – přestavba - Český Krumlov, Jindřichův Hradec – zámky: Bučovice, Náměšť nad Oslavou, Moravská Třebová, Velké Losiny, Opočno, Nelahozeves, Litomyšl aj.
- nejstarší renesanční palác u nás – Ludvíkovo palácové křídlo na Pražském hradě
- přestavba měst: Pardubice, Telč, Nové Město nad Metují
- letohrádek Belveder, Míčovna v zahradách PH, letohrádek Hvězda
- r. 1541 – požár Prahy – přestavba v renesančním stylu (Schwarzenberský palác)

Vzdělanost: gymnázia, akademie (r. 1562 – klementinská kolej – jezuité, jezuitská akademie v Olomouci x kališnická pražská univerzita)

Knihtisk: - do r. 1500 . v Čechách 39 inkunábulí

Nakladatelství : Jiří Melantrich z Aventina, Daniel Adam z Veleslavína

Literatura: a) latinský proud: Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic

- b) český proud: Viktorin Kornel ze Všehrd
Ctibor Tovačovský z Cimburka
Hynek z Poděbrad
Václav Hájek z Libočan
Tadeáš Hájek z Hájku
Jan Blahoslav

překladaatelé: Řehoř Hrubý z Jelení, Mikuláš Konáč z Hodištkova

r. 1579 – 1594 – Bible kralická (6 sv.)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Učebnice:

Beneš Z., Petráň J.: České dějiny I, Praha 1997

Kohoutková H., Komsová M. Dějepis na dlani, Olomouc 2007

Doporučená literatura:

Burke P.: Italská renesance, Praha 1996

Martindale A.: Člověk a renesance, Praha 1971

Montanelli I.: Dante a jeho doba, Praha 1981

Kopecký M.: Český humanismus, Praha 1988

Preiss P.: Panoráma manýrismu, Praha 1974

Tento studijní materiál byl vytvořen v rámci projektu CZ.1.07/1.1.04/03.0045